

Invulling vaartoeslag en graslandgebruiksplannen in Laag Holland in 2006

© Ed Zijp

Plan van aanpak opgesteld door de Vereniging Agrarisch Natuurbeheer Waterland
in opdracht van het Nationaal Landschap Laag Holland

Mei 2006

Frank Visbeen (blooming)
Paul Terwan

m.m.v. Ron van 't Veer
Landschap Noord-Holland

Paul Terwan
onderzoek & advies

Inhoud

1. Achtergrond	1
2. Vaartoeslag in 2006 als eenmalige investeringsbijdrage	1
2.1 Welke investeringen komen in aanmerking?	1
2.2 Welk vaarland komt in aanmerking?	2
2.3 Hoogte van de investeringsbijdrage	3
2.4 Wie ontvangt de bijdrage?	4
3. Graslandgebruiksplannen	4
4. Werkwijze	5
4.1 Procedure tussen LNV, provincie en Laag Holland	5
4.2 Uitvoering in Laag Holland	5
4.3 Tijdplanning	6
4.4 Aanmelding onder EU-Vrijstellingsverordening	6
5. Begroting	6

1. Achtergrond

Bij zijn bezoek aan Laag Holland eind november 2005, en later per brief, heeft minister Veerman toegezegd dat hij in 2006 wil meebetalen aan een vaartoeslag en aan gezamenlijke graslandgebruiksplannen. Het ministerie heeft daarvoor € 400.000,- beschikbaar; de provincie Noord-Holland heeft daaraan nog eens € 200.000,- toegevoegd. Afsproken is dat Laag Holland in samenspraak met de betrokken partijen een omvattend plan opstelt voor de besteding van dit budget.

Dit plan van aanpak bevat concrete voorstellen voor de invulling van de vaartoeslag en de graslandgebruiksplannen in 2006. Het plan is gebaseerd op:

- de brief van de minister waarin hij zijn mondelinge toezeggingen specificceert, en de aanvullende randvoorwaarden voor de vaartoeslag die het ministerie inmiddels heeft geformuleerd;
- twee discussiebijeenkomsten met de partijen in Laag Holland;
- bespreking van het concept-plan in het zogeheten mini-bouwteam van Laag Holland, aangevuld met vertegenwoordigers van LNV en provincie Noord-Holland.

Dit plan van aanpak is de basis voor de aanvraag voor het beschikbaar stellen van de rijks- en provinciale middelen. Laag Holland zal het plan daartoe bij de provincie indienen, die het op zijn beurt bij het ministerie indient. Het is de bedoeling dat Laag Holland wordt belast met de uitvoering van het plan en de partijen in het gebied uitnodigt om met voorstellen te komen.

2. Vaartoeslag in 2006 als eenmalige investeringsbijdrage

Het is de intentie van het ministerie dat de vaartoeslag een structureel karakter krijgt. Daartoe dient de toeslag – met een aantal andere onderdelen van het zogeheten veenweidepakket – te worden opgenomen in de landelijke catalogus groene diensten. Omdat de vaartoeslag op dit moment nog niet in de catalogus is ingevuld, zijn toepassingsbereik en vergoedingshoogte vooralsnog onzeker.

Omdat structurele betaling van een vaartoeslag de staatssteuntoets bij de Europese Commissie moet doorlopen en daarover op z'n vroegst eind 2006 uitsluitsel te verwachten valt, heeft LNV in overleg met Laag Holland besloten om in 2006 in te zetten op eenmalige investeringsbijdragen voor vaarland. Deze vallen – tot een bepaald maximum – onder de zogeheten Vrijstellingsverordening en zijn dan vrijgesteld van toetsing vooraf.

In deze paragraaf doen we voorstellen voor de concrete invulling van de investeringsbijdrage in 2006. Hierin zijn de randvoorwaarden van het ministerie meegenomen. Deze randvoorwaarden gelden ook voor het provinciale deel van de bijdrage.

2.1 Welke investeringen komen in aanmerking?

Voor de investeringsbijdrage voor vaarland kwalificeren grofweg drie typen investeringen:

1. Investeringen in materieel t.b.v. vaarlandbeheer: varend materieel, werven/hellingen, speciale banden, etc. Het kan gaan om aanschaf of herstel (reparatie, vervanging).
2. Investeringen in de bereikbaarheid en de interne ontsluiting van vaarland: aanlegsteigers, dammen etc. Het is niet expliciet de bedoeling om extra vaarland om te zetten in rijland; wel kan de 'interne' ontsluiting van vaarland worden verbeterd.
3. Investeringen in het bewerkbaar maken van vaarpercelen:
 - a. investeringen in de (detail)waterhuishouding, zodat het perceel kan worden beheerd als grasland: aanschaf of herstel van molens en pompen, greppelwerk etc.;
 - b. op orde brengen van de bemestingstoestand (bemesten en bekalken);
 - c. tegengaan van verruiging, bijvoorbeeld door (intensief) maaien van gras en riet en/of door beweiding.

Het ministerie van LNV heeft aangegeven dat de investeringsmaatregelen moeten passen in het kader van het optimaliseren van weidevogelbeheer op vaarpercelen. De genoemde maatregelen voldoen daaraan. Grote investeringen voor het verbeteren van de infrastructuur (bijv. omzetten van vaarland in rijland), het verwijderen van bosjes etc. komen niet in aanmerking.

2.2 Welk vaarland komt in aanmerking?

De volgende typen vaarland komen in aanmerking voor een bijdrage:

1. Vaarland met actief en duurzaam beheer.
2. Vaarland met een weidevogeldoelstelling.
3. Vaarland gelegen in zowel natuurgebied als beheersgebied.

We lichten deze categorieën nu nader toe.

1. Vaarland met actief en duurzaam beheer

Voor de investeringsbijdrage komt alleen vaarland in aanmerking waarop een SN- of SAN-contract rust, of vaarland in eigendom bij SBB met een duurzaam beheer. Hierbij gelden de volgende uitzonderingen:

- a. Niet alle vaarland is aangemeld voor het Programma Beheer. Volgens DLG-cijfers (zie tabel 1 en 2) zou daarmee ongeveer 185 ha (van de ruim 1.500) afvallen. Een oplossing is om voor deze gronden een uitzondering te maken als er zicht is op duurzaam beheer, bijvoorbeeld omdat ze deel uitmaken van één van de samenwerkingsprojecten in Laag Holland.
- b. De aanwezigheid van een beheerscontract is geen garantie voor actief beheer, hieronder verstaan we het uitvoeren van jaarlijkse veldwerkzaamheden ten behoeve van het weidevogelbeheer (hieronder genoemd). De in de regeling genoemde beperkingen in maai- en weideregime vereisen immers niet dát er wordt gemaaid en beweid. Daarom stellen we voor om aan de aanwezigheid van een beheerscontract de voorwaarde toe te voegen dat er bemesting, beweiding en/of maaien en afvoeren plaatsvindt (vergelijk de basisvoorwaarden in het veenweidepakket). De aanvrager moet aantonen dat er actief beheer plaatsvindt.

Investeren in de kwaliteit van (varend) beheer heeft alleen zin als er zicht is op duurzaam beheer. De blijvende introductie van een vaartoeslag speelt daarin uiteraard ook een rol, maar we stellen voor om vooruitlopend daarop de voorwaarde te stellen dat er zicht is op duurzaam beheer. Resumerend: de aanvrager wordt verzocht om in zijn aanvraag aan te geven:

- hoe het beheer duurzaam is geregeld op de oppervlakte vaarland waarop de aanvraag voor de investeringsbijdrage financieel is gebaseerd. Onder duurzaam verstaan we percelen met SAN of SN weidevogelpakketten (zijn 6 jarige overeenkomsten) of SBB land met een weidevogeldoelstelling plus pachtovereenkomst of percelen met een weidevogeldoelstelling die deel uitmaken van één van de samenwerkingsovereenkomsten;
- op welke wijze actief weidevogelbeheer plaatsvindt (bemesting, beweiding en/of maaien en afvoeren) en hoe de gevraagde investeringsbijdrage bijdraagt aan dit beheer.

Tabel 1. Oppervlakte vaarland in Laag Holland binnen natuurgebied en (ruime jas) beheersgebied

Gebiedsnaam	Beheersgebied 1:1	Beheersgebied ruime jas	Natuurgebied	Totaal
Eilandspolder		0,6	71,4	72
Ilperveld		2,3	347,3	349,6
Kalverpolder			22	22
Oostzaan Zuid			3,4	3,4
Polder Oostzaan	17,8	22,8	296,6	337,2
Polder Westzaan en Guisveld	6,3	27,5	204,4	238,2
Varkensland		1,6	193,2	194,8
Wormer- en Jisperveld		0,2	310,6	310,8
Totaal	24,1	55	1.448,9	1.528

Tabel 2. Oppervlakte vaarland in Laag Holland met SAN- en SN-contracten, uitgesplitst naar weidevogelbeheer en botanisch/moerasbeheer

Gebiedsnaam	Geen beschikking	SAN	SN	weidevogelpakket	botanisch/moeraspakket
Eilandspolder	68,6	3,2		0,4	2,8
Ilperveld	45,5	67,8	235,5	244,5	58,8
Kalverpolder	22				
Oostzaan Zuid	0,7		2,7		2,7
Polder Oostzaan	214,2	122,5		110,5	12
Polder Westzaan en Guisveld	237,5	1			1
Varkensland	175,1	19,6		6,8	12,8
Wormer- en Jisperveld	49,4	40,5	226,2	249,6	17,1
Totaal	813	254,6	464,4	611,8	107,2

Gegevens van tabel 1 en 2 zijn berekend door DLG aan de hand van de volgende gegevens:

- vaarpercelen (gegevens DLG en terreinbeheerders);
- beschikkingen SAN/SN; bron Dienst Regelingen 14 april 2006;
- begrenzing natuur- en beheersgebieden: bron DLG 1 januari 2006;
- eigendommen TBO: bron Kadaster 1 januari 2006

2. Vaarland met een weidevogelcontract

De investeringsbijdrage wordt gekoppeld aan de weidevogelpakketten in SN en SAN en aan vaarland van het SBB-subdoeltype weidevogelgrasland of veenweide. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan de wens van het ministerie, dat de toeslag louter koppelt aan actief weidevogelbeheer.

Bij de beoordeling van aanvragen zal Laag Holland de DLG-kaarten met SAN- en SN-beschikkingen voor weidevogelbeheer en de SBB-kaarten met de subdoeltypen weidevogelgrasland en veenweide als onderlegger gebruiken. Ook hier geldt dat niet alle percelen met weidevogelbeheer zijn aangemeld onder het Programma Beheer. De procedure voor zulke percelen is beschreven onder punt 1.

Op dit moment is nog niet duidelijk hoe en of de structurele vaartoeslag (vanaf 2007) gekoppeld gaat worden aan een beperkt aantal pakketten in de SAN en SN. Laag Holland geeft het ministerie de indringende wens mee om de structurele vaartoeslag niet te beperken tot percelen met een weidevogelpakket. Daarvoor pleiten de volgende argumenten

- het beheer van vaarland met een andere beheersdoelstelling dan grasland (overgangsvelden en moerasheide) vergt eveneens maaien en afvoeren (en soms beweiden) en is daarmee eveneens kostbaar;
- ook grasland die wordt beheerd met een botanische doelstelling (schraalgrasland, dotterbloemgrasland, nat soortenrijk grasland) kan bijdragen aan de weidevogeldoelstelling (m.n. als voedselbiotoop voor kuikens, maar ook voor de volwassen dieren);
- nu de vaartoeslag geheel is ontkoppeld van de rest van het veenweidepakket (dat vooral een weidevogelpakket is), is er geen reden om de toepassing te beperken tot weidevogelbeheer;
- daarbij komt dat er in andere delen van Nederland (bijv. NW-Overijssel) nogal wat vaarland met botanische doelstellingen ligt. Ook al raakt dat niet direct aan Laag Holland, is er principieel gezien weinig reden om dergelijke gebieden uit te sluiten van een vaartoeslag.

3. Vaarland in natuurgebied én beheersgebied

Het merendeel van het vaarland is gelegen binnen begrensde natuurgebieden, een deel echter ligt in beheersgebieden (bijv. in Oostzaan). En hoewel het veenweidepakket is opgezet als SN-pakket, lijkt er geen reden om de vaartoeslag te beperken tot natuurgebieden. Omdat de toeslag is gekoppeld aan SN- én SAN-beschikkingen (omdat er ook in natuurgebieden SAN-contracten liggen), hoeven de toepassingscriteria daartoe niet te veranderen. Wel moeten begunstigen zich ervan bewust zijn dat zij in de toekomst waarschijnlijk geen gebruik kunnen maken van andere elementen van het veenweidepakket.

2.3 Hoogte van de investeringsbijdrage

DLG heeft berekend dat op ca 611 hectare vaarland een SAN- of SN-beschikking ligt voor weidevogelbeheer (tabel 2). Staatsbosbeheer beheert ca 512 hectare vaarland met een weidevogeldoelstelling, zonder SAN-overeenkomst (subdoeltypen weidevogelgrasland en veenweide; dit oppervlak wordt wellicht 10 à 15% minder als terreindelen met een botanische doelstelling in mindering worden gebracht). In totaal vindt dus op 1.050 à 1.100 ha actief weidevogelbeheer plaats.

Als we uitgaan van de bestaande toezegging van € 600.000,- en ruimte laten aan de toegezegde graslandgebruiksplannen (€ 80.000,-) en uitvoeringskosten (€ 50.000,-), zou de investeringsbijdrage in 2006 kunnen worden vastgesteld op een richtbedrag van circa € 425,- per ha (zie ook § 4 van deze notitie; *NB het gaat om een richtbedrag en alle getallen zijn onder voorbehoud*). Hoewel dit bedrag in dezelfde orde van grootte ligt als de door DLG berekende extra kosten van varend beheer, moet dit bedrag in de communicatie naar de streek heel duidelijk als richtbedrag en als 'eenmalige actie' worden bestempeld zonder precedentwerking naar 2007 e.v. Dit is belangrijk omdat het momenteel nog ongewis hoe hoog de vaartoeslag vanaf 2007 wordt. In de catalogus groene diensten is de hoogte van de vaartoeslag nog niet ingevuld.

2.4 Wie ontvangt de bijdrage?

In aanmerking voor de investeringsbijdrage komen:

- a. de beheerder van vaarpercelen;
- b. de eigenaar van vaarpercelen, voorzover hij het beheer zelf uitvoert;
- c. gezamenlijke initiatieven gericht op een goed gebiedsgericht beheer.

Het ministerie geeft aan te streven naar een gelijkwaardige verdeling van de bijdrage over SBB, particuliere TBO's en particuliere eigenaren. Tevens stelt het ministerie dat de uiteindelijke de uitvoerders van het beheer – in veel gevallen agrariërs – er tevens profijt van moeten hebben. De aanvrager zal dus – als hij niet zelf de feitelijke beheerwerkzaamheden uitvoert – duidelijk moeten maken in hoeverre en hoe de bijdrage ten goede komt aan de feitelijke uitvoerder van de beheerwerkzaamheden en/of partijen waarmee de uitvoering van de beheerwerkzaamheden wordt geregeld.

3. Graslandgebruiksplannen

Anders dan de vaartoeslag is het opstellen van graslandgebruiksplannen niet beperkt tot vaarland. Het gaat om gezamenlijke initiatieven van agrariërs en terreinbeheerders om door middel van het opstellen van deze plannen het weidevogelbeheer in de natuur- en landbouwgebieden van Laag Holland te verbeteren. Het ministerie wil met het ondersteunen van pilots vooral het samenwerkingsaspect bevorderen en onderzoeken.

Voor het opstellen van graslandgebruiksplannen komen in aanmerking:

- a. gezamenlijke initiatieven tussen ANV's en terreinbeheerders;
- b. gezamenlijke initiatieven tussen agrariër(s) en terreinbeheerders;
- c. gezamenlijke initiatieven tussen particuliere eigenaren en ANV's.

Bij de samenwerkingsprojecten mogen uiteraard ook andere partijen betrokken zijn, maar de genoemde partijen moeten in elk geval deelnemen.

Op basis van de inventarisatie (tabel 3) lijkt het erop dat in 4 à 5 van de lopende samenwerkingsprojecten behoefte bestaat aan het opstellen van extra gezamenlijke graslandgebruiksplannen, te weten Westwouderpolder, Ilperveld, Wormer- en Jisperveld, Varkensland en Zeevang. In de Zeevang is een weidevogelkring opgericht die een graslandgebruiksplan willen opstellen voor zowel het natuur- als landbouwgebied. In de Eilandspolder en het Varkensland zijn zulke plannen al opgesteld, maar in het Varkensland kan dit worden uitgebreid met een groter gebied. In Oostzaan maakt dit reeds onderdeel uit het op te stellen Toekomstplan. SBB heeft voor 'zijn' drie gebieden de volgende prioriteitvolgorde aangegeven: Westwouderpolder, Zeevang en Varkensland.

Voor de gebieden waar op afzienbare termijn een graslandgebruiksplan kan worden opgesteld, zou de procedure er als volgt kunnen uitzien:

- a. de gebieden c.q. samenwerkingsprojecten komen zelf met een voorstel voor de werkwijze, uitvoering en kosten;
- b. Laag Holland toetst de voorstellen.

Bij een pilot hoort een vraagstelling. Centrale vraag is of er in vruchtbare samenwerking consensus kan worden bereikt over het graslandgebruik. Dit betekent dat de gebieden de volgende aspecten moeten vastleggen en rapporteren:

- hoe het samenwerkingsproces is verlopen;
- wat de succes- of faalfactoren zijn geweest;
- wat de winst is ten opzichte van een eenzijdig opgesteld gebruiksplan;
- welke rol het plan gaat spelen in het toekomstig gebiedsgericht beheer.

Tabel 3. Mogelijkheden voor (extra) graslandgebruiksplannen in lopende samenwerkingsprojecten

	opstellen graslandgebruiksplan
Eilandspolder	-
Wormer- en Jisperveld	+
Varkensland	±
Oostzanerveld	-
Ijperveld	+
Zeevang	+/-
Westwouderpolder	+

4. Werkwijze

4.1 Procedure tussen LNV, provincie en Laag Holland

We stellen voor dat de procedure tussen ministerie, provincie en Laag Holland als volgt verloopt (enkele onderdelen hiervan zijn bij het ministerie nog in discussie):

1. De provincie Noord-Holland, c.q. Laag Holland dient dit plan van aanpak, of een bewerkte versie daarvan, in bij LNV en geeft daarmee aan hoe zij de eenmalige investeringsbijdrage wil besteden. Als het ministerie akkoord is, geeft het een subsidiebeschikking af aan de provincie voor een totaal bedrag van € 400.000,-. LNV bevoorschot de provincie in 2006 tot 80%, en wel in twee termijnen. De eindafrekening vindt plaats in de loop van 2007 op basis van feitelijke bestedingen en voorzien van een accountantsverklaring.
2. Uiteraard moet de provincie zelf ook akkoord gaan met het plan van aanpak en op basis daarvan zijn aandeel à € 200.000,- beschikbaar stellen.

De provincie is vervolgens verantwoordelijk voor de uitvoering in het gebied. Zij zal Laag Holland vragen de feitelijke uitvoering op zich te nemen. Het gaat daarbij om werkzaamheden als informatievoorziening, beoordelen aanvragen, begeleiden en controleren werkzaamheden, rapportage en afrekening naar LNV.

4.2 Uitvoering in Laag Holland

Wij stellen de volgende werkwijze voor:

1. Laag Holland coördineert de uitvoering, daarbij ondersteund door DLG.
2. Laag Holland heeft de beschikking over de kaart van DLG met SAN- en SN-beschikkingen en de kaarten van SBB met de subdoeltypen weidevogelgrasland en veenweide.
3. De grondeigenaren en/of gebruikers kunnen aanspraak maken op een investeringsbedrag naar rato van het aantal hectares (actief beheerd) vaarland.
4. Laag Holland maakt een eenvoudige prospectus van de maatregelen die in aanmerking komen voor subsidie en de voorwaarden waaronder. Tevens ontwikkelt zij een eenvoudig aanvraagformulier.
5. De terreinbeheerders geven een overzicht van hun pachters op vaarpercelen.
6. DLG schrijft de gebruikers en eigenaren aan met een SAN/SN-overeenkomst op vaarland. Laag Holland schrijft alle samenwerkingsprojecten (c.q. hun projectleiders) en alle pachters aan. De adreslijst zal worden gecontroleerd op overlap met die van DLG.
7. De betrokkenen komen zelf met een voorstel voor de invulling van de bijdrage, waarbij verschillende investeringscategorieën ter beschikking staan. Daar waar een samenwerkingsproject loopt, gebeurt dat in samenspraak tussen de samenwerkingspartners. Daar waar geen samenwerkingsproject loopt, gebeurt dat door de grondeigenaar/gebruiker.
8. De aanvraag gaat gepaard met een uitvoeringsplan, een begroting en een kopie van de beschikking en beschikkingskaart (SAN/SN).
9. Op basis van dit plan zal LH en/of DLG toetsingscriteria ontwikkelen. Laag Holland zal de binnengekomen voorstellen toetsen en bij goedkeuring beschikken; de uitvoeringstermijn wordt vastgesteld. Het indienen en beschikken zal plaatsvinden in 2006, de uitbetaling vindt plaats na uitvoering in tweede helft 2006 en eerste helft 2007 op basis van de werkelijke uitgave. NB. Op dit moment is nog niet duidelijk onder welke regeling de beschikking wordt afgegeven. De uitgevoerde werken worden na afloop gecontroleerd door Laag Holland, c.q. DLG. Mede op basis hiervan vindt de eindafrekening plaats en de eindverantwoording naar de financiers.

Op deze wijze stuurt LNV op de gestelde doelen en kan de provincie zo effectief en efficiënt mogelijk de beheerders in Laag Holland bedienen zonder veel overbodige bureaucratie. De aanpak lijkt wel wat op de Programma-Beheersystematiek: er wordt budget beschikbaar gesteld voor een aantal

investeringsmaatregelen, waarop beheerders kunnen intekenen en waarbij afrekening achteraf plaatsvindt op basis van de werkelijke uitgaven (beschikkingen).

Omdat zowel LNV en de provincie hechten aan resultaat, doen wij LH de suggestie dat de aanvrager naast de (financiële) eindverantwoording ook het aantal broedparen weidevogels aangeeft op de aangemelde vaarpercelen. In 2006 vindt er een gebiedsdekkende inventarisatie plaats van weidevogels in Laag-Holland. Daar kan de aanvrager mogelijk gebruik van maken.

4.3 Tijdsplanning

De tijdsplanning kan (hopelijk) als volgt zijn:

1. Mei 2006: vaststelling projectaanpak door Laag Holland en indienen projectplan bij LNV.
2. Juni: informatievoorziening en start intekening in het gebied; eind van de maand beschikking LNV en deadline aanvragen.
3. Juni: beoordeling aanvragen en verzenden beschikkingen.
4. Juli 2006 – juli 2007: uitvoering investeringswerken en controle daarop.
5. Juli - augustus 2007: rapportage en financiële afwikkeling.

4.4 Aanmelding onder EU-Vrijstellingsverordening

Provincie en/of LNV moeten de uit te keren bedragen melden aan de Europese Commissie onder de zogeheten Vrijstellingsverordening. Voor agrarische bedrijven geldt er een maximum investeringsbijdrage van € 10.000,- per jaar, voor niet-agrarische ondernemingen en voor stichtingen en verenigingen een maximum van € 100.000,- per jaar. Als deze plafonds in de praktijk problemen opleveren, kan het wellicht soelaas bieden om:

- de bijdrage via de terreinbeheerder te laten lopen. Het is echter nog niet helemaal duidelijk hoe deze in Brussel worden aangemerkt (als ideële organisatie of als onderneming);
- en/of een deel in 2006 toe te kennen en een deel in 2007.

LNV is gevraagd om hierover meer duidelijkheid te geven om zo te kunnen komen tot een optimale uitvoering. Het zou jammer zijn als juridische drempels een voortvarende uitvoering in de weg staan.

5. Begroting

In totaal is voor het project een budget van 6 ton beschikbaar. Op basis van de nu beschikbare gegevens komen we globaal tot de onderstaande begroting (tabel 4). Er is echter nog een aantal onzekerheden:

- het oppervlak waarop een actief weidevogelbeheer zal worden uitgevoerd is nog niet precies in te schatten. Het totale oppervlak aan vaarland dat zich uiteindelijk zal kwalificeren voor een vaartoeslag kan daarom nog wat variëren;
- het opstellen van een graslandgebruiksplan is lastig te begroten;
- het is nog niet duidelijk of en in welke mate de uitvoeringslasten ten kosten moeten gaan van het beschikbare budget.

Tabel 4. Globale begroting voor 2006

	kosten (€)
1. Investeringsbijdrage vaarland	469.000
2. Graslandgebruiksplannen	80.000
3. Uitvoeringskosten	50.000
Totaal	599.000

Ter toelichting bij de tabel:

- richtbedrag voor de investeringsbijdrage op basis van 1.100 hectare: € 425,- per ha (hectares en bedrag per hectare onder voorbehoud)
- graslandgebruiksplannen à € 20.000,- per stuk, uitgaande van 4 plannen
- uitvoeringskosten: ruwe schatting (8% van totaal; ca 50 dagen betaalde uitvoeringscapaciteit).